

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
หลักสูตรการทอผ้าพื้นเมือง จำนวน ๓๕ ชั่วโมง
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคงหลวง

ความเป็นมา

การทอผ้าซึ่งเป็นงานหัตถกรรมที่สำคัญของชาวอีสานที่มีความผูกพันกับคติความเชื่อของชาวอีสานมาช้านาน ดังจะเห็นได้จาก “ผ้าฝ้าย” ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการทอผ้าพื้นเมือง เป็นผ้าที่มีชื่อเป็นที่รู้จักกันดีของคนทั่วไป ผ้าฝ้ายเป็นผ้าที่ต้องใช้ฝีมือและความสามารถในการทออย่างสูงอย่างปราณีต ที่มีมาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งเป็นการรักษาวัฒนธรรมทางหัตถกรรมของภาคอีสานไว้ได้อย่างดีเยี่ยมและยังได้นำมาประยุกต์เข้ากับศิลปะปัจจุบัน ตลอดจนประโยชน์ใช้สอยได้อย่างกลมกลืนตามสมัยนิยม ชาวอีสานในอดีตประกอบอาชีพหลักทางการเกษตร มีการปลูกข้าวเพื่อยังชีพ เลี้ยงสัตว์เป็นอาหาร ถ้าวางจากการทำไร่ ทำนา ผู้ชายจะสานตะกร้า บุงก็ กระบุง ฯลฯ ไว้ใช้ในครัวเรือน หรือเอาไว้ใช้ในฤดูกาลทำนา ทำไร่ในปีต่อไป ส่วนผู้หญิงก็จะเย็บปักถักร้อย มีการปลูกฝ้ายเก็บดอกฝ้ายมาปั่นทำผ้าห่ม ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม นำมาทอเป็นผืนผ้าไหมเพื่อได้นุ่งห่ม มีทั้งทอผ้าพื้นสำหรับตัดเสื้อผ้า หรือทำที่นอน ทอผ้าขาวม้า ทอผ้าลายมัดหมี่ และการทำหมอนรองคอ เกิดขึ้นมาพร้อมกับวิถีชีวิตของชาวนาชนบท โดยเฉพาะชาวอีสาน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตและภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งในปัจจุบันชาวบ้านยังคงรักษาวัฒนธรรม ดังเดิมเอาไว้ โดยเฉพาะศิลปะในการทอผ้าเพื่อใช้สอยในครัวเรือน ทั้งเสื้อผ้าและเครื่องใช้ ที่นอน หมอน ผ้าห่ม ผู้หญิงส่วนใหญ่ ได้รับการถ่ายทอดจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายายหรือญาติผู้ใหญ่ การทอผ้าฝ้าย เป็นศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าชาวบ้านได้นำผ้าฝ้าย มาทำเป็นการทอผ้าพื้นเมืองลวดลายต่างๆ เพื่อให้เพิ่มมูลค่ามากขึ้น จึงได้นำมาถ่ายทอดให้ลูกหลานจนถึงปัจจุบัน

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ดำเนินการสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ได้ข้อสรุปว่า อาชีพการทอผ้าพื้นเมือง ที่มีอยู่ในชุมชน มาสร้างประโยชน์หรือสร้างเพิ่มมูลค่าให้สินค้าหรือสิ่งของ จึงได้จัดทำหลักสูตร การทอผ้าพื้นเมือง นี้ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ตำบล ที่ว่างจากการประกอบอาชีพหลักและมีความสนใจในอาชีพการทอผ้าพื้นเมืองชายได้เข้ามาเรียนรู้วิธีและหลักการของการทอผ้าพื้นเมือง ซึ่งหลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองนี้สามารถ ช่วยส่งเสริมให้เกิดอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่อง การทอผ้าพื้นเมือง
๒. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระ ภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริง
๓. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและสามารถสร้างแก่ตนเองและครอบครัว

๔. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

๑. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ สามารถทอผ้าพื้นเมืองที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้ และเกิดเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ
๒. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
๓. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีในตำบลและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมาย

หลักสูตรการประกอบอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง มีกลุ่มเป้าหมายคือ

๑. ผู้ไม่มีอาชีพ

๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะ และผู้ประกอบการอาชีพทั่วไป

ระยะเวลา ระยะเวลาเรียนทั้งหมด จำนวน ๓๕ ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี จำนวน ๕ ชั่วโมง

- ภาคปฏิบัติ จำนวน ๓๐ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหา ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าพื้นเมือง(จำนวน ๒ ชั่วโมง)

เรื่องที่ ๑ ประวัติความเป็นมาของการทอผ้าพื้นเมือง

เรื่องที่ ๒ ความปลอดภัยของการทอผ้าพื้นเมือง

เรื่องที่ ๓ ประโยชน์ของการทอผ้าพื้นเมือง

บทที่ ๒ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมือง(จำนวน ๑ ชั่วโมง)

เรื่องที่ ๑ วัสดุที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมือง

เรื่องที่ ๒ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมือง

บทที่ ๓ ขั้นตอนในการทอผ้าพื้นเมือง (จำนวน ๓๐ ชั่วโมง)

เรื่องที่ ๑ วิธีการคัดเลือกและเตรียมวัตถุดิบ

เรื่องที่ ๒ การเตรียมผ้าและการมัดผ้าแบบสวดลายต่างๆ

เรื่องที่ ๓ กรรมวิธีในการออกสวดลาย แบบต่างๆ

เรื่องที่ ๔ การทำความสะอาดผ้าและการแกะวัสดุที่มัดผ้าหลังการทอผ้าพื้นเมือง

บทที่ ๔ การบริหารจัดการอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง (จำนวน ๒ ชั่วโมง)

เรื่องที่ ๑ ช่องทางการให้บริการการทอผ้าพื้นเมือง

เรื่องที่ ๒ การกำหนดราคาสินค้าและบริการ

เรื่องที่ ๓ การทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย

เรื่องที่ ๔ คุณธรรม จริยธรรมการประกอบอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง

สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการเรียนรู้ เรื่อง การทอผ้าพื้นเมือง

๒. ใบความรู้

๓. ใบงาน

๔. แหล่งเรียนรู้ออนไลน์

๕. Website

(<http://www.kasetporpeang.com/forums/index.php?topic=๖๗๗๖๔.๐;wap๒>)

๖. Youtubeเรื่อง การทอผ้าพื้นเมือง (<https://www.youtube.com/watch?v=pvoJkiDgRV๘>)

การวัดผลประเมินผล

๑. ประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะ ด้วยการสอบถาม ทดสอบ แสดงขั้นตอนและปฏิบัติจริง

๒. ประเมินชิ้นงาน ด้วยผลงานที่ปฏิบัติ

เกณฑ์การจบหลักสูตร

๑. ต้องมีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงานที่ได้มาตรฐานตามหลักสูตร

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา
๓. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร
หลักสูตร การทอผ้าพื้นเมือง จำนวน ๓๕ ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหารายวิชา	กระบวนการเรียนรู้	จำนวน(ชม.)	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ช่องทางการประกอบอาชีพ	๑. เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพเสริม ๒. ผู้เรียนสามารถออกแบบลวดลายการทอผ้าพื้นเมืองแบบต่างๆได้	๑. ออกแบบผ้าพื้นเมืองแบบต่างๆ ๒. วิธีการทอพื้นเมืองในแบบต่างๆ	- ศึกษาเอกสาร - บรรยาย - แลกเปลี่ยนเรียนรู้	๓	
๒. ทักษะการประกอบอาชีพ	๑. เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและลดค่าใช้จ่าย ๒. เพื่อให้ประชาชนรู้จักการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าที่เหลือนำมาเพิ่มมูลค่าได้ ๓. เพื่อให้ประชาชนมีการพัฒนาช่องทางทางการทำอาชีพ ได้มากขึ้นและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	๑. การเลือกวัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมือง ๒. ประโยชน์ของการใช้การทอผ้าพื้นเมืองและการเก็บรักษาการทอผ้าพื้นเมือง	- การสาธิตวิธีการทอผ้าพื้นเมืองและให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม - ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกผลลดาการทอผ้าพื้นเมือง		๒๔
๓.การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	๑ การสำรวจและวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ๒ การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ๓ การส่งเสริมการผลิต/การขาย ๔ การประชาสัมพันธ์	๑.สำรวจตลาดในชุมชนและในจังหวัด ๒.จัดตั้งกลุ่มการขายผ่านช่องทางออนไลน์ ๓.การโฆษณาผ่านfacebookหรือทางเว็บไซต์ กศน.ตำบล	- แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องของการจำหน่ายผ้าพื้นเมืองได้		๖
๔.โครงการประกอบอาชีพทอผ้าพื้นเมือง	๑. เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้ ๒. เพื่อให้ผู้เรียนวางแผนการเขียนโครงการทอผ้าพื้นเมืองได้ ๓. เพื่อให้ผู้เรียนบอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้ ๔. เพื่อให้ผู้เรียนบอกองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ ๕. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้	๑. ความสำคัญของโครงการอาชีพ ๒. การวางแผนและการเขียนโครงการทอผ้าพื้นเมืองได้ ๓. ประโยชน์ของโครงการอาชีพ ๔. องค์ประกอบของโครงการอาชีพ	๑. ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ เรื่องความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของโครงการอาชีพ และองค์ประกอบของโครงการอาชีพ	๒	

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหารายวิชา	กระบวนการการเรียนรู้	จำนวน(ชม.)	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			๒. ผู้เรียนและวิทยากรร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติ ๓. วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้		

ลงชื่อ.....ผู้เสนอ
(นายณฤเทพ เห่งาโสภา)

ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่งานการศึกษาต่อเนื่อง

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบ
(นายสมเจตน์ สวาศรี)
ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน. จังหวัดมอดหาร

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ
(นายเจริญ แสนวิเศษ)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอคงหลวง